

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 108/2025
04.12.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милан Голубовић, адвокат из ..., против туженог Предузећа за телекомуникације „Телеком Србија“ а.д. Београд, кога у поступку у ревизији заступа пуномоћник Војислав Недић, адвокат из ..., ради утврђења дискриминације и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2430/24 од 23.08.2024. године, у седници одржаној 04.12.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2430/24 од 23.08.2024. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П1 61/21 од 13.03.2024. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је тужени повредио начело једнаких права и обавеза на начин што је тужиоцу у периоду од 16.06.2011. године до 31.07.2015. године исплаћивана зарада у мањем износу него другим запосленима који су код туженог обављали исте послове у истом периоду, чиме би била извршена дискриминација у области рада, односно нарушавања једнаких могућности за заснивање радног односа или уживање под једнаким условима свих права у области рада, односно право на једнаку накнаду за рад једнаке вредности. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде штете због дискриминације исплати износ од 99.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 2.930,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2430/24 од 23.08.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију тужиоца са захтевом за накнаду трошкова поводом његовог састава.

Врховни суд је испитао побијану правноснажну пресуду на основу члана 41. став 4. Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“ бр. 22/09) и чланова 403. став 2. тачка 1. и 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11 ... 10/23) и нашао да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју ревизија указује, није предвиђена као разлог за изјављивање ревизије чланом 407. став 1. тачке 1. – 3. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је обављао рад код туженог у периоду 16.06.2011. године до 31.07.2015. године по основу више сукцесивно закључених уговора о привременим и повременим пословима. Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2275/15 од 26.10.2016. године, усвојен је тужбени захтев тужиоца и поништен је као незаконит акт тужене којим је тужиоцу отказан уговор о обављању привремених и повремених послова од 19.06.2015. године, те је обавезан тужени да тужиоца врати на рад. Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 535/17 од 04.05.2018. године, преиначена је наведена првостепена пресуда тако што је утврђено да је тужилац засновао радни однос на неодређено време код туженог дана 16.06.2011. године. По основу уговора о привременим и повременим пословима тужилац је примао мању зараду од запослених који су обављали исте послове по основу уговора о раду на неодређено време, нису му исплаћивани трошкови за исхрану у току радног времена и регрес за коришћење годишњег одмора, нити допринос пословном успеху туженог, а није му уплаћиван ни допринос за добровољни пензиони фонд. Због незаконитог отказа уговора, тужилац није радио код туженог у периоду од 01.08.2015. године до 18.07.2018. године када му је тужени, поступајући по правноснажној пресуди, понудио закључење уговора о раду, али тужилац није прихватио да се врати на рад.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је, применом чланова 2, 16. и 45. Закона о забрани дискриминације и чланова 18. и 19. Закона о раду, одбио тужбени захтев тужиоца за утврђење дискриминације и акцесорни захтев за накнаду нематеријалне штете, са становиштем да тужилац у конкретном случају није учинио вероватним да су му неоправдано ускраћена права из радног односа, односно да је тужени учинио повреду начела једнаких права и обавеза или било који акт дискриминације или дискриминаторско поступање у односу на тужиоца због неког његовог личног својства. Према становишту овог суда, уговор о обављању

привремених и повремених послова које је тужилац закључио са туженим представља флексибилну форму рада коју познаје Закон о раду, а радно-правни статус не може представљати лично својство као основ дискриминације у смислу члана 2. Закона о забрани дискриминације. Упоредна група за тужиоца могу бити само запослени који имају закључен уговор о привременим и повременим пословима, те тужилац у односу на ту групу мора учинити вероватним неједнако поступање, односно разликовање по основу неког свог личног својства, будући да је за постојање дискриминације потребно различито поступање према једнакима, а не према неједнакима, какав је конкретна случај.

Другостепени суд је из истих разлога потврдио првостепену пресуду, прихватајући у свему дате разлоге и правну аргументацију првостепеног суда.

По оцени Врховног суда, неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Забрана дискриминације у области рада прописана је Уставом, а ближе је регулисана Законом о забрани дискриминације и Законом о раду. Према члану 16. став 1. Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, број 22/09), забрањена је дискриминација у области рада, односно нарушавање једнаких могућности за заснивање радног односа или уживање под једнаким условима свих права у области рада. Заштиту од дискриминације из става 1. овог члана ужива лице у радном односу, лице које обавља привремене и повремене послове или послове по уговору о делу или другом уговору, лице на допунском раду, лице које обавља јавну функцију, припадник војске, лице које тражи посао, студент и ученик на пракси, лице на стручном оспособљавању и усавршавању без заснивања радног односа, волонтер и свако друго лице које по било ком основу учествује у раду. Закон о забрани дискриминације, у члану 2. став 1. тачка 1. прописује да изрази „дискриминација“ и „дискриминаторско поступање“ означавају свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе као и чланова њихових породица, или њима блиска лица на отворен или прикривен начин, а који се заснива на неком личном својству. Законом о раду забрањена је непосредна и посредна дискриминација лица која траже запослење као и запослених с обзиром на пол, рођење, језик, расу, боју коже, старост, трудноћу, здравствено стање, односно инвалидност, националну припадност, вероисповест, брачни статус, породичне обавезе, сексуално опредељење, политичко или друго уверење, социјално порекло, имовинско стање, чланство у политичким организацијама, синдикатима, или неко друго лично својство (члан 18). Непосредна дискриминација у смислу овог закона јесте свако поступање узроковано неким од основа из члана 18. овог закона, којим се лице које тражи запослење као и запослени ставља у неповољнији положај у односу на друго лице у истој или сличној ситуацији (члан 19. став 1), а према ставу 2. истог члана посредна дискриминација у смислу овог Закона постоји када одређена наизглед неутрална одредба, критеријум или пракса ставља или би ставила у неповољнији положај у односу на друга лица – лице које тражи запослење, као и запосленог због одређеног својства, статуса, опредељења или уверења из члана 18. овог Закона.

Према цитираним законским нормама, основна карактеристика дискриминације јесте прављење разлике између лица које тврди да је дискриминисано и других лица у

истој или сличној ситуацији, које при том мора бити неоправдано и мора бити везано за неко лично својство дискриминисаног лица.

Према члану 45. став 2. Закона о забрани дискриминације, лице које тврди да је дискриминисано мора да учини вероватним акт дискриминације, односно да му је због неког личног својства повређено људско или мањинско право зајемчено Уставом и то представља неопходну претпоставку да би се могла утврдити повреда начела забране дискриминације.

Тужилац у овом поступку тражи да се утврди да је тужени као послодавац извршио дискриминацију према њему јер му је у периоду када је био радно ангажован по основу уговора о обављању привремених и повремених послова (за које је правноснажном судском одлуком утврђено да су фиктивни - ништави уговори) исплаћивана мања зарада него другим запосленима који су код туженог обављали исте послове по основу уговора о раду на неодређено време. Тужилац сматра да упоредна група код туженог треба да буду запослени у радном односу на неодређено време јер се мора сматрати да је и тужилац био у радном односу на неодређено време будући да је пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 535/17 од 04.05.2018. године утврђено да је засновао радни однос на неодређено време код туженог дана 16.06.2011. године. Због тога тужилац сматра да је био дискриминисан у погледу права и обавеза из радног односа у смислу да му је била исплаћивана мања зарада, да му нису били исплаћивани трошкови за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, као ни бонуси по основу пословних резултата туженог, а није му уплаћиван ни допринос за добровољно пензијско осигурање као запосленима који су код туженог обављали исте послове по основу уговора о раду.

По налажењу Врховног суда, правилно су нижестепени судови одбили тужбени захтев за утврђење да је тужилац дискриминисан у области рада од стране туженог, као и акцесорни захтев за накнаду штете. Тужилац није учинио вероватним да је због неког свог личног својства стављен у неповољнији положај у односу на друга лица која су у истоветној чињеничној ситуацији. У ситуацији када је тужилац незадовољан поступањем туженог (јер није са њим закључио уговор о раду на неодређено време), а да при томе није доказао да је закључивање уговора о привременим и повременим пословима са правима и обавезама које произлазе из оваквих врста уговора у вези са неким личним својством тужиоца, не може се говорити о дискриминацији у области рада у смислу цитираних законских одредби. То што је тужени са појединим запосленима закључио уговоре о раду, а са тужиоцем уговор о привременим и повременим пословима у циљу његовог радног ангажовања ван форме радног односа, не може се сматрати актом дискриминације, с обзиром на то да се ради о поступању туженог као послодавца у оквиру својих овлашћења у складу са Законом о раду, а у односу на које тужилац није истакао да је засновано на којем конкретно његовом личном својству. Спорно се у суштини односи на питање евентуалног незаконитог или неправилног рада послодавца када је са тужиоцем закључио уговоре о привременим и повременим пословима и да ли тужилац у ситуацији утврђене правне неважности закључених уговора има правно на евентуалну накнаду штете у висини разлике зараде и неисплаћених других примања и накнада, што може да остварује у посебнок поступку за накнаду штете по основу закључених ништавих уговора, док се о дискриминацији не може говорити без утемељености на неком личном својству тужиоца.

С обзиром на изнето, неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права јер из утврђеног чињеничног стања не следи да је тужени неоправдано ставио тужиоца у неповољнији положај у односу на друге запослене и то из разлога који би представљали дискриминацију према тужиоцу. Следствено томе, неоснован је и захтев тужиоца за накнаду штете.

Из изнетих разлога, Врховни суд је на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Трошкови одговора на ревизију по оцени Врховног суда, нису били потребни туженом за вођење ове парнице, те је применом члана 154. став 1. у вези члана 165. став 1. ЗПП, Врховни суд одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**